

Andrée Chedid

A Kert

A kertkapu nagy robajjal zárult be mögöttük. A Hang, amely kiúzta őket, lényük legmélyéig hatolt.

Ádám reszketve fogta meg Éva kezét: megpróbált tájékozódni.

Húzta volna magával az asszonyt. Nem volt könnyű, mert az ellenállt. Talpával, valamennyi lábujjával kapaszkodott a talajba.

Tudta, ha úgy döntene, nem viszi magával, az idők végezetéig ott maradna, mozdulatlanul, azon a helyen. Először bokáig, majd lábikráig, térdig, combig süllyedne az agyagba.

Hasát behúzná, hátát meggörbítené, hogy minél könnyebben elmerüljön, gazdagon aláhulló haját nyaka köré tekerné, hogy ne jelentsen akadályt, lehajtott fejjel tevékenyen segítené elő saját testének alámerülését; hagyná, eleve-
nen hadd nyelje el a föld.

– Vége, nincs többé Kert! – harsant újból a kiáltás.

A férfi erősebben húzta a nő karját. Nem, többé nem fordulhattak vissza. Menniük kellett, el, messzire, arra, a horizont felé, ahol egybeolvad ég s föld.

Arra?... De hiszen az a titokzatos hely semmit sem jelentett nekik, hacsak nem annak elvesztését, amit most odahagytak: megfosztottságukat a Kerttől, mely a kiáltás vastag falai mögé húzódott vissza.

A férfi előredőlt, végül így sikerült kimozdítania a nőt, aki felemelte karját, arcát behajlított könyöke mögé rejtette, s most már hagyta, hadd vezessék.

Mögöttük a zöld növényzetbe burkolózott Kert mint egy ököl zárult magára.

*

Az utolsó éjszaka egyik rejtekhelyről a másikra futkostak, barlangból erdő-
be, a Hang azonban végig üldözte őket.

Ennek a levegőt hasító, vad kiáltásnak már emlékére is a férfi érezte, vére megdermed, csontjai elzsibbadnak. Újra látta magát, mozdulatlanságba merevedve a rémülettől. Újra érezte, derekán, lapockacsontjain érezte ezt a hajthatatlan nyomást, mely csak űzte-hajtotta őket, el, kifelé.

Kiűzettek! Kiűzettek úgy, hogy még csak nem is tiltakozhattak!

Ádámot süket kegyetlenség érzése kerítette hatalmába: örült vágy, hogy kövekkel és homokkal tömje tele azt a feneketlen torkot, azt az engesztelhetetlen száját.

A következő pillanatban már Éva ellen fordította haragját, aki ezt az egészet elindította; kísértés fogta el, hogy a földre taszítsa, megtapossa. De amikor arra gondolt, hogy az asszonyt ugyanúgy kitalasztották, kivetették a mérhetetlen hideg világba, mint őt, megfékezte dühét.

Társnője könyöke a karját súrolta, törekeny csipője combjához simult. Ádámot gyöngédség árasztotta el, szinte beleborzongott. Már csak arra gondolt,

meg kell mentenie Évát a veszélytől. Együtt fognak szembeszállni a sötét tájakkal; átsegíti az asszonyt e szakadékos vidék mélységein és kiemelkedésein, ahová kilyukadtak.

Előttük egyenetlen, hatalmas kiterjedésű, váltakozóan hol lapos, hol töredezett terület húzódott; síkság, rajta semmi tájékozódási pont. Égbolt és sivár földek; amott kéklő, kaotikus világ, szirtfalak, csipkézett sziklák, alvadt láva-folyamok. Porral borított magma, tüzesen izzó kemence. Gyászos vidék.

Minden itt ér véget, vagy minden itt kezdődik?

*

Mentek, mentek egymás mellett. Éva léptei oldódtak, határozottabbá váltak: követték, időnként meg is előzték a férfi lépteit.

A közös erőfeszítés eredményeképpen sziklák és árkok között vezető ösvényeket fedeztek föl, elkerülhették a veszélyeket; meglepődtek, amikor tetteikben olyan különös merészséget és eltökéltséget tapasztaltak, melyekre azelőtt, a puha föld óvó védelme alatt sohasem volt szükségük.

Mintegy lebegve a Kert hasában, gyönyört nyújtó matériájában, mindedig egy végtelen jelenben, kockázat nélküli boldogságban fürödtek-lubickoltak.

A Kert elvesztése mindent felforgatott.

Félelmükben most más utakat, más átjárókat kellett felfedezniük; meg kellett alkotni a jövőt. A nyugtalanság által felriasztott, eleddig szunnyadó erejük számukra is ismeretlen lendületet, gondolatokat hozott mozgásba.

Apránként kezdtek rádöbbenni arra, mi vár rájuk, s most mindketten kezdtek elszakadni régi álmaiktól – s ez nagyon-nagyon fájt nekik.

*

Már időben és térben is eltávolodtak, amikor az égből tűzoszlop csapott le rájuk, s forró membránjába szorította őket.

A vad, felfuvalkodott, fenyegető Hang az izzó, belső falakat súrolva, tovább üldözte őket, örvénybe fogta összeölekezett testüket.

„Mostantól fogva bolyongani fognak a földön. A nő kínok kínja között fogja napvilágra hozni gyermekét. A férfi homloka veritékével fogja megszerezni betevő falatjukat. Útjukat akadályok fogják tűzdelni. Visszatérnek a porba, melyből vétettek. Az élet fája talány marad számukra. Örökké fogják keresni.”

Ádám megfeszítette izmait, öklével próbálta a vakító ketrecet áttörni, szétrobbantani a perzselő szavakat, melyeknek értelmét nem tudta megfejteni.

A tűz azonban nem engedett. Ellenkezőleg, belefúródott Ádám mellébe, fejébe, s most már belülről égette. Ő pedig két kezével szorította-gyúrta koponyáját, derekát, hogy kipréselje magából ezt az égető lángot, ezt a kiáltást, mialatt Éva átölelte, úgy segítette őrzöngve küzdő testét.

Ádám teste viharként rángott, remegett. Minden tagja reszketett.

A Hang hirtelen robbanással halt el. A Hang – eltűnt.

A férfi és az asszony felszabadultan, az iszonyatos forróság ellenére mégis jéggé borzadva, még erősebben szorították egymást karjukban.

*

Ádám teljesen megzavarodva tépi ki magát Éva karjából, és elfut. Karjai a levegőt kaszálják, térde meg-megroggyan. Elbukik, feláll, újra nekiindul. Fut megint, majd egy sártócsában összeroskad.

Mielőtt segítségére sietne, az asszonynak először saját rémületén kell úrrá lennie. Utoléri, s letérdel a pocsolya mellett. Lehajol, tenyerével vesz a ragadós-szürkés vízből, s lassan iszik belőle.

Megpróbál nyugodtabb, áhítatosabb légkört teremteni maguk körül, majd pohárrá formált kezét a férfinak nyújtja, igyon ő is.

Az azonban goromba mozdulattal löki el.

Visszaemlékezve arra, hogy amikor elhagyták a Kertet, Ádám szilárd kitartása úzte ki belőle a megsemmisülés és elsüllyedés vágyát, most Éva is nyugodtan újra próbálkozik, hogy megittassa.

A levegő ólomszürke. Szellő, madár nem mozdul. A földet fű nem tarkítja. Ádám, akit a Hang ijesztő emléke még mindig hatalmában tart, tovább küzd. Zihál, a szavak összetolulnak a torkában.

Éva lassan föláll, nézi a nevenincs síkságot, próbálja megszelídíteni a kikerülhetetlen jövőt. Vagy talán már próbál együtt is élni vele?...

Az asszony mélyet lélegzik. Szabályos lélegzete lassanként szertefűjja az átélt riadalmakat. Homloka kisimul. Szája mosolyra derül.

Térdepelnek egymással szemben, kezük összekulcsolódik, pillantásuk egymásba olvad. Testük még ügyetlen, de egyesülni kíván.

A gyújtó erejű Hang előidézte megrázkódtatás szűnik egy időre.

A nap lehanyatlott.

Éva ül, s előbb Ádám fejét, majd a törzsét is térdére hajtja, kezét még most is zaklatott mellére teszi; ajkával simogatja az érdes, görcsös arcot.

Most ő a Kert, mely segítséget nyújt számára. Majd fa, madár, folyam, virág s gyümölcs – így próbálja pótolni mindazt, aminek hiányától Ádám szenved. Azután Éva anya lesz. S barlang, völgy, menedék. Haja megőszül, bőre ráncos lesz, hagyja, hogy az idő s a kor magával vigye. Titokban tartja előtte, mennyire tönkrement.

Látja a nehézségeket, a veszedelmeket, melyeket le kell küzdeniük; az öregséget, a halált, mit el kell fogadniuk; érzi az eljövendő félelmeket, de érzi a jót is, amit a jövő tartogat számukra.

Éva a szendergő férfi fölé hajol, halkán dúdol a fülébe, óvatosan simogatja. Egyszer majd Ádám fogja ugyanígy ringatni, védelmezni őt. Az asszony lassanként már a jövőben jár.

Amikor a férfi felébredt, Éva ugyanazt a hamuszürke vizet nyújtotta feléje összekulcsolt kezében. Ádám megint visszautasította: hirtelen felállt, kihúzta magát, és hátat fordított neki. Karjait kinyújtva, a Kert irányába mutatott, jelezve, hogy vissza kell menniük, s kerül amibe kerül, de vissza kell szerezniük az elveszített birtokot.

Az asszonynak pedig követnie kellett.

*

A férfi először megbotlott. Majd nekilendült a visszaútnak.

Éva, aki mögötte futott, kiabált utána, hogy a Kert zárva van, bejáratát végérvényesen elzárták.

A másik azonban semmit sem akart megérteni, s továbbfutott.

Egyetlenegyszer fordult csak hátra, hogy látni engedje rémült, de mindenre elszánt arcát.

Éva többé nem remélhette, hogy hallgat rá, így hát követte.

A férfi rohan, száguld. Fut lélekszakadva, csak az elveszített hely képe lebeg előtte.

Éva emlékeiben most újra megjelent utolsó éjszakájuk, a törékeny békeség, s megborzongott a gondolatra, hogy a „visszatérés a Kertbe” örökké kínozni fogja őket.

Látta, ahogy Ádámmal elindultak – mert másképp nem is lehetett – a visszafelé vezető úton. Látta magát, s látta a férfit, messze, maga előtt: ott halad ködökön, népeken, évezredekken, földrészekeken át. Előre, a jövő felé, ugyanakkor örökké visszatartja a sajtó nosztalgia.

*

Most értek a „Parkok”-hoz.

Látszott, körbe vannak kerítve, tiltottak, semmilyen behatolásnak nem engednek. Ádám megkerülte azokat. Magasra nőtt, sűrűn egymásba kapaszkodó bozótrengeteg védelmezte a Kertet.

A férfi letörve visszajött a kiindulóponthoz, s megállt, moccanatlan.

Éva odament hozzá, vállával társa elzsibbadt karjához simult. Egymásba kapaszkodtak, nem mozdultak.

Ekkor messziről, nagyon messziről, alig hallható hang – az ő hangjuk? – hatolt ereikbe: „Mi vagyunk a Kert, mi vagyunk a Kert, mi vagyunk...”

Ez a még most születő, bizonytalan, kivehetetlen hang csak nagy nehézségek árán törhet magának utat odáig, hogy beférkőzzön gondolataikba. Hogy beférkőzzön szívükbe.

Kun Tibor fordítása

Andrée Chedid (1920–2011) francia–egyiptomi költőnő Kairóban született libanoni keresztény felmenőkkel rendelkező családba, és 1946-ban költözött Párizsba. Ötven éven keresztül regényeket és drámákat írt, 1979-ben elnyerte Goncourt-díjat (az év legjobb és legfantáziadúsabb prózájáért járó díjat) *Time And The Body* című munkájáért.